

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De disciplina scholarium

Pseudo-Boethius, Anicius Manlius Severinus

[Deventer], 18. Aug. 1500

[Autoritates Aristotelis et aliorum philosophorum]

[urn:nbn:de:bsz:31-299697](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-299697)

primus est ad philosophiam libere institutam Aristoteles

Philosophia. i. amor seu studiū sapiētie. ab ipso Aristotele et scitis Patribus in tres partes diuidit. vtpote in Rōnālē Naturalē et. Moralē Prima s̄borū pprietates et structurā exigat ac argumentatōes instruere docet ne falsa p vero subrepat. Secūda rerū naturā in q̄ m̄axia relucet bonitas p̄ime cāe scrutat. et ex nature effectibz in nouiciā vn̄^o et p̄mi p̄surgit moto r̄is Tercia nostrū p̄ponit aim et actus ei^o dirigit vt hō felicitabil per s̄tutes summū et finale assequitur appetibile in cui^o Speculatōe et fructūe p̄sistit vltima hoīs felicitas. Has tres phie sp̄es nature lux noster Aristoteles (vt p̄cipuus attestat eius Comentator Auerrois in exordio physice auscultatōis) aduenit et p̄pleuit Inuenit ei. q̄si oē qd ab antiq̄s scriptū est nō foret dignū optinere p̄tis nomē aut p̄ncipiū. Cōpleuit qdē. eo q̄ null^o eorū q̄ sequutiss. q̄cūq̄ poterit apponere qd de ierchausto illi^o fonte sufficere nō duceret originē Nec itē errore alicui^o quantitatis in dictis ei^o v̄p̄hendere. Et talē s̄tutē esse in vno indiuiduo extraneū est et miraculosū illi natura. et diuin^o magis vocitādus ē q̄ hūanus. Hāc gloriozus noster Hieronym^o doctissime p̄sumatōes absq̄ m̄eritis stupore nō p̄terit q̄si in Regula Bēte lehemitica p̄fiteri Aristotilē fuisse p̄horū p̄ncipē et absq̄ dubitatōe p̄digū gr̄adeq̄ miraculū in tota natura cui pene videt ifusus q̄cūq̄ naturalit̄ capax ē hūanū gen^o Cui nō dissonat Auli Gellij libro noctū aricarū vicesimo p̄mo s̄ba. viii iud^o no. Augustin^o libro nono de ciuitate dei elegāntissimi eloquiū et multū faciēde sciētie Aristoteles (iū) phs rei oīs hūane pitissim^o statura p̄p̄tioneq̄ corpis pulcherrim^o. ad veritatē et bonū vniuersi demonstrandū q̄si a deo natus videt Augustin^o vero q̄q̄ Platonic^o illū phicū pecc^o absq̄ laude nō p̄merorabat dū exclamaret Sūm^o Aristoteles trinitado cactu vna rerū In duo diuisit q̄cūq̄ in orbe fuit. Et q̄ ingenio p̄dit^o erat adūntissimoq̄ ad oēs phie p̄tes idoneū et sufficēs foret nō cessabat phari qui sciret qd i rerū natura latitaret. qd i moribus appetendū eēt. atq̄ fugiendū. qd in ipsis rōcinādū regulis certa p̄nerione traheret. aut qd nō eēt cōs vel etiā repugnaret. qd animaduertēs vehemēs p̄le orator Qui. Fabius addubitat Aristotilē scia rerū. an scriptorū copia. an eloquēdi suauitate an inuentionum acumine. an varietate operū clariozem diceret.

¶ Solent ea vere pleriq̄ dubitatōe moueri. vñ huic viro tanta p̄uenerit et ingenij et vite felicitas. vt vni^o admiratōe tota p̄p̄teritas teneret Respōsuz ē. Patre habuit natura generosuz. et medicinali sciētia p̄clarū (Vir. canit Homerus. medic^o p̄cio multos equeris vnus) Nicomachū nomine in vbe sua Stagyritana (que in mace donia florēbat) Primatem virūq̄ grauisime autoritatis. q̄ v̄ tanta

R. l.

pollebat naturali industria vt qualitates hominū ex facie dinosceret. Hic cū i puerulo prognosceret diuini qd latere. idit ei nomē Aristoteles. quod est interpretatū optim^o finis. siquē aristos ē opim^o (nō areo vt inspicētes hallucinant qd martē significat) et relos finis. qd postea vt omnibus constat effectibus docuit dū optimū fines ex nature legibus demonstraret. vnūq; dei summū et p̄mū esse habendū p̄dicaret. Cuius amore qm̄ etati appropinq̄ret senectē salubriter exulabat. Mater dicta ē Phelisia q̄ ex honesto stemate principū Statyritane puincie descendit. Insuper sortit^o est (vt ipse p̄fiteretur) aiā bonā. detestantē vitia et in quas libet p̄cedentē virtutes. Cui natura corp^o substravit aptissimū adeo p̄cens et magnificis p̄ vniuersū limamētis et artub; decoratū. vt tā nobili anime famularetur. Inde sancto sub lucē edit^o sydere comitē sancte laudabilēq; in Edibo paterna educat. vt naturali virtuti et optime indoli ex egregia institutio ne morum et discipline manifestū quz scie tū virtutis accederet incrementū. Et qm̄ vt isē docet libro decimo Ethices. Unusquisq; ad bene viuendū sua destinabit opa. fin optimū eorū q̄ sunt in ipso. elegit dū p̄vrtū excederet phari qd opus erat honestissimū. arcuit ad summū in phia. ita vt nihil tam arduum esset q̄ illa eminētissimū vbertas ingenij negret supare. nec quicq; in scilicet adeo p̄plexū vel adquisitū laboriosum. qd hō ille veritatis m̄bre intreped^o agredi nō auderet. arbitras egre mētis indicij esse formidare iēpta. q̄ factū est vt nihil in natura tā occultū. nihil tā elevatū foret qd ei p̄clusum p̄maneret. De sunt assignate cause et occasiones huius celestis ingenij et sumate virtutis et doctrine. Porro pulc̄r̄ anū attingeret tricesimū factus ē ex vita sua modestissima et ingenij et virtutis beatitate apud plures gētes h̄s excellentis fame (vt etiā fatef Augustinus libro octavo de Unitate diuina) ita vt Philipp^o Macedonū Rex Alexandro nato exultaret q̄ ea tempeste filij haberet q̄ tā clarus floretet phia. et habito p̄silio mitit Alexandrū grā marice tūc loquentē certis cum oratorib; Athenas ad Lycēū. i. asia nū gymnasiū enixius mādato regis Aristoteli supplicātib; vt sit am phiaz in h̄ adolescente dignaret expimēto p̄robare Annuit (vt erat natura facilis) regali petitōi Aristoteles. Et Alexander p̄ceptis et doctrina mgr̄i sui (quē itegro decēnio tradit audiuisset) p̄sequit^o est sapiam vt totum ferme mundū nō minus prudentia q̄ militari classe intra duodecim annos suo subijceret imperio. Et felix nimis si vitia que mundā pedagogorum suorum nō extraxisset. Hic tanto incalēbat philosophico amore vt nequaquā inter armorū strepitus philosophiam negligeret. Siquidē interdū armis et noctu literaria operaz tribuit. Nec magnus ille mūdi domitor Aristotelem secus.

ae Philippum patrem suum dilexit Unde cū bellica laude et in-
perū cupiditate per totum mūdum ferueret ad auditū ipsius per-
uenit Aristotelem amicorum precibus expugnatum in codices re-
degisse et in propatulū addiscendam cōicasse philosophiam Quod
tantus Rex adeo moleste tulit vt ex castris suis (que in asia siperat)
ad eum in hec verba (vt Menesocrates refert) incūctanter scriberet
Alexander Aristoteli felicitatem. Haud abs te recte factus est q̄
speculatiuas disciplinas edidisti. q̄ ei in re iā nos et nobiscuz aliti
ceterospcellem? si q̄bus eruditi sumus studia. ceperint esse omnibus co-
munia Mallem ego singulari disciplina q̄ potentia prestare Ua-
le. Intelligebat eniuero Alexander (quis plures extaret philoso-
phantū secte) se vegeta solidaqz imbuitū phia. que sic philosophorū
instrumentis. hoc est rationibus. erat communita vt quisqz eam do-
ctus. se vel intra Socratem nihil scientem. vel Platonem enygma-
ta cudentem. aut Thaletē igniuomū. aut Democritū atomis cir-
cumfusum. et item omīgenas philosophorū hereses fabularū in-
tegmentis aut inuolucris philosophia metaphoris adūbran-
tes vnde quaqz pretere et vidicare facile posset Qm̄qdē sicut om-
nis planetarum virtus (vt astruunt Mathematici) no sole p̄tinet
sic om̄e verum philosophicum non affectatis sphingos enygmatū
scrypis. nō synopsi fabellarū latebris. s; indissimulater s; subtilissi-
me solius Aristotelis philosophia p̄cludit. vt cuiqz monumenta
eius euolūti p̄picuum est Videmus equidē. quanto conatu quā-
taue industria morales virtutes ad heroicās. seu habitus iustos vt
aiunt theologi. hominem adaptantes discussit. quibus iuxta di-
ctamen recte rationis hominibus optimam viuendi dedit normā
a qua si lex etiam vniuersaliter loquendo recedat. iam non lex est s;
mera quasi iniq̄tas Per has ei virtutes tanq̄ p̄ debita media sca-
latim dicit hominem versus stabilem terminum felicitatis que est
summus actus summe potentie circa obiectuz summum. quo ade-
pto quietatur omnis vis appetitiua quoties homo summo bono
perfrui affectat Dicit ethice supponit physicen. quoniam physicus
cognoscens se quattuor p̄ncipijs contrarijs esse constatum. vt ne-
cesse sit ipsum compositum ex elementorum defatigatione in sua re-
solui componentia et quandoqz interiturum. erit fortior Nec mor-
tem tantopere timebit cum omnino se sciat moriturum Erat mag-
nanimus. liberalis. eam sciat se tandem diuitias relicturum. et nihil
in hac terra habiturum preter famam nominis sempiternā si virtu-
ti operam dedit et iusticiam excoluit. Nec item naturalis scientia
quā idē phus lynceis oculis. abditissima queqz nature penetrādo
toti pene mundo icognita referauit hoīez informat q̄ pacto vnus
mūdus omnib; partibus iter se p̄gruētib; coheret et nititur Inde q̄qz

R h

ex admittendo mouentiu & mobiliu ordine vnu p̄mū iuelligare mo-
torē. a q̄ q̄ cūctis emanat esse & viuere terno a nob̄ sacrificio ē studi-
ose colendus. Istis anteposuit v̄lem methodū a grecis logicā ap-
pellatā. q̄ discendi ardorem puocās insatiabilem. intellectu incuit
vera segregat a falsis. sola recto lumine contemplatōis scire facit. et
rationatōdo rerū causas p̄cludere docet. quam solus Aristō. ad
formam disciplināq̄ p̄mū redēgit. Lum vero tantus nature scrutato-
rator: admittēs de om̄i ph̄ia bene mereri opa sua honorū exhortatōe
in aliorū manus migrare p̄m̄issē. Proin? inuidie nigro liquale-
tia tabo. Lecta petiit. et virulēto iuidorū liuore. salicet q̄ de dijs
male sentiret. eoq̄ vnum deum qui entiu vniuersitati vt autor: & ci-
stos sempiternē vigillie presset rōne docere tētare. apud ingrātum
Atheniēsem dolose q̄dē & furtis defuit. O labores hoim q̄ incerti.
vñ h̄ illustris emētor nature intellectuā lūie tā p̄cellenter a deo do-
eat? se bene meritū ire sperabat. In vt criminolus a Criticis incul-
patur. At Senatus aduertens Aristorelem quum morum inte-
gritate potentissimis constipatum amicis. tum doctrina suffultus
eruberatissima. Idētidē p̄p̄ qd̄ Socrates toricaciter ierit. de Ari-
stotele & metu & scandali oborione. que timebat euentura p̄ue-
factus. saniorē consilio vius. se scire dissimulat. Qd̄ p̄pendentes h̄i
obtretratores amplius exagitari diuertit linguas suas mō ad p̄ti-
mētiā & infamiā mō ad nugamēta & efficta mendacia q̄mōdo cūq̄
poterāt in tam insignē virū exacuere. vt saltē opprobrio & cōiūtijs
in eū euomerēt qd̄ zelo & mēs & felle grauata maligno cōceptasset.
Aristoteles ex aduerso non mō vel inectiuis vel maledictis (vt qd̄ a
assolent) minime repugnat. Verū in oim̄ bonorū superfluente remu-
neratore confidens hec om̄ia vt fortis ph̄us (quē nec metus exani-
mat. nec dolor corrumpit neq̄ ira inflāmat s̄ inter densissimas spi-
nas speciosos legē. flores māsuete p̄ferebat. Spl̄ vultu simulās p̄-
mit altū corde dolorē. Nouissime vero cū sua māsuētudinē nihil p̄-
ficaret. post aliquot annos tante cedēs inuidie p̄umelicē in regio-
nem secessit Euboicā. que p̄finis est Attice. vbi comitantibz cū Au-
ditoibus suis in vbe Chalchide que metropolis erat Euboie
Peripatum instituens reliquū vite in optimo mētis vigore glori-
ose trāsegit. In quo exilio rerū naturā p̄templatē transcendens stu-
pendū opus Metaphysicē (que ph̄orū dicitur theologia) vsq̄ ad
duodecim libros absoluit. & p̄ficatē a sciendi desiderio (qd̄ om̄i-
bus ingenitū demonstrat) p̄ species vniuersi ordinis (quas in itelle-
ctu possibili p̄iurino t̄pis studio singillatim p̄gesserat & i modū argu-
mētose ap̄is collocauerat) mētē eouseq̄ attollebat vt noticiā subaz
cōtingeret sup̄celestiū. & ex. m̄de totius mūdi p̄mi principis a quo

celū et vniuersa natura depēdet. simplicissimā vnitatē. q̄ cognito se
toto mēt' amore in eū pueritēs nō multo post tpe felici morte q̄scit
Anno a natiuitate sua sexagesimo tercio. q̄ climactarie? ab astrolo/
gis nominat' p̄stās et septenario numero atq; binario septies in se
replicat'. quē Chaldei p̄mo inueniētes putabāt homini multū na
turali ob occulti quāpiam fati lateat' periculosum esse Defuncto
quidē Aristotele et multorū inuidia edaci tēpore (vt fit) paululum
foret attrita. s̄ta eius p̄bia paucis labentibus annis cepit auctori/
tate p̄lecti q̄ Atheniēs ex ea sufficienter p̄suasi in honore vni/
dei (quem ignotū appellitabant) statuam publice erigerēt. quā dū
armariū legē et euāgelica tuba paulus xpi apostol' corā gentib' no
men dei portaturus Athenis offenderet. illū esse diebus suis pro sa
lute humani generis natū et crucifirum et a se quoq; scitū illi popu/
lo gētili salubriter exponebat q̄ Est p̄terea in dubium a nonnullis
quandoq; reuocātū. An Aristoteles de facto fuerit in statu salutis
vel dānationis eterne Respondent p̄ritiores. nō esse possibile a q̄/
q̄ viuēte sciri indubitatū hominē v' dānatū iri vel saluari debere
nisi singularis dei reuelatio iterueniat Verūtāme hoc omnib' cō/
stat. Aristotelē multo tēpore legis euangelice p̄cessisse p̄mulgati
onē et sub nature lumine p̄uixisse Insuper a nullo sane mētis docto
re negat' quin extra mosaica legē pleriq; in statu fuerit salutis. si
cūti patet de Job et amicis eius. et Saba. tertio Regum decimo. et
Naaman syro quarto Regum quinto. et itē de Lyro p̄saram Rege
Esate xlv. et Dario Eldre sexto. et de multis alijs qui omēs vt re/
ner Postillator et ceteri interpretes veteris instrumētū ob cultū vni/
us dei extra iudaismū in statu fuerunt salutis Lex quāppe iudaica
deitus data solum Iudeos terram p̄missionis incolētes obliga
bat. q̄ vt canit Psalmyista deus nō fecit taliter oī nationi. et Amos
tercio Tantū modo vos cognoui. addit glosa. dādo vobis legē.
Quō autem Aristoteles poterat sub lege nature salutem eterne bea
titudinis consequi. non videtur probatu difficile. si modo aduer
tus deum pro omī tempore sufficienter generi humano de illo qd
ei maxime necessarium erat. imo propter quod homo in hoc erūno
so mundo nascat' p̄uidisse. qd si quisq; negare p̄sumeret haud p̄cul
heresi abesse crederetur. siq̄dem scriptū est Sapientie primo. Sa
nabiles fecit deus natōes orbis terrarū Et Paul' vas electōis
Timothei secundo clamat' Deus vult omnes hoīes saluos fieri et
ad cognitionē veritatis. i. dei peruenire Insuper nec negatur q̄ mi
sericors deus facienti quod in se est (vt puta vniū recognō. tere deuz
et ipsum remuneratōre oīm sperare) vnq; denegabit eternam retri/
butionē Sic vero p̄sus vitā suam a teneris vnguiculis ad sup̄mā
vīg diē p̄ ea re. et cognitōe veri et boni electōe flagrās ineffabili stu

R ij

diō sūmptit. Taceo opprobria q̄ p̄ vni⁹ dei cultu accepit. taceo
eniliū qd̄ p̄ eodē tā fortiter ptulit. taceo frequētes elchēmoīnas vī
q̄ ad sui iopiā idigētib⁹ erogatas. taceo itē tot gētes tot vībes quas
vel ab exēdio sua sapiētia p̄seruauit vel disiectas ⁊ p̄stratas autoꝝ
bus recōciliauit atq̄ restituit. q̄ p̄statores b̄itudinis eteme quam
expectabat de eo dat locupletissimas. Nec obstat si q̄ppiaz sub lege
scripserit nature qd̄ fides nō h̄z orthodoxa. de mūdi p̄p̄tuitate vo
lo. q̄z mūdum esse creatū nec ab Aristote. nec a q̄q̄ vīdētē naturali
potest indagari rōne. imo p̄ncipijs refragat. phie. eo q̄ ill⁹ nō p̄tine
at. q̄re nō erit circa id vī huiuscemōi q̄q̄ merito culpād⁹. Gētes siq̄
dē (vt vas electōis paul⁹ ad Romanos capite secūdo testis est) nō
h̄ntes legē naturaliter ea q̄ sunt legē faciūt. sic Aristot. (cui N. Doleos
corder dat⁹ nō ē ipse sibi erat lex ondēs op⁹ legis quā in corde suo
scriptā habebat testimoniū illi reddēte p̄sciētia sua. et illō vidēt cō
forme oraculo enāgelico Joānis xv. exarato. dicēte Christo Si nō
venisēs ⁊ loquūt⁹ fuissēm eis. i. mysteria dei) peccatū nō habrent
Alis iustā vidēt excusatōez posse p̄cedere. Sic p̄p̄uras sc̄i doctores
i p̄mitina ecclia ⁊ citra. mltā senserūt q̄ posteri magis illūinati peni
tē rēnuūt. dēnāt atq̄ reijcūt. q̄ i mediū affere nō erat h̄ lo⁹. Si po
stremo emagūt aliq̄ dubia circa Arist. phie traditōez stricti absoluē
da. Et vt a p̄mis iūciū repetam⁹. solz q̄busdā mag⁹ lurida bile q̄ ne
cessario lacessitis stomachū mouere. q̄re h̄ phie Platon⁹ (cui⁹ Se
cte q̄nq̄ auditor extitit) sua phia fuerit ausus dire. Uex nerēs vas
na ⁊ p̄fecto stulta fucili argumētatōe efficiat abigua. pauc⁹ id dilui
pt si solū itellerim⁹ studiū phicū ad h̄ nō esse iūctū vt successo
res maior⁹ suoꝝ errata defendāt aut sequāt. siq̄dē naturale est tōno
ad alter⁹ peccatū icitari. s̄z ad disq̄rēdū q̄no i rez natura se habeat
vitas. imo testō venerabili Beda i homilijs Utit⁹ scādalu nasci p̄
mittit q̄z vitas relinq̄t Aristot. reuera p̄p̄ciēs c̄edulū Plato. i mul
tis aberrare nō Platon⁹ i sensus erat. siq̄dē amic⁹ Socrates. amic⁹
plato. maxima s̄z amica vitas. s̄z errores p̄scribebat. veruz sup̄duxit
qd̄ vt cultu maneret iugiter viuido firmis rōib⁹ fideliter fulcūit. p̄
qd̄ architect⁹ ille phie tūm ch̄ristianis p̄stitit theolog⁹ bonū. q̄ntū im
p̄sentiaz effari neqm⁹ fatēt ip̄imet theolog⁹ q̄ eaten⁹ hō theolog⁹ fa
bit. q̄ntū aū phatus sit. Nec id theolog⁹ dūtācat. s̄z oib⁹ ad bonas
artes p̄perātib⁹ summo p̄e phibēt necariū. Quod sedes ap̄lica ⁊ sc̄i
p̄res maturo attēdētēs p̄silio. statuerūt publico decreto Arist. libros
patētib⁹ gymnasijs debere a doct⁹ p̄fiteri. vt vitas phica i sc̄illa ⁊ ob
seq̄ū theolog⁹ sumeret grauite. qd̄ q̄ diligētissime demonstrarunt et
Albertus ⁊ Thomas ⁊ Scot⁹ et id gen⁹. tot⁹ mūd⁹ iā olim nouit.
Nolo h̄ explicare (licet causa eo marie iuuet) q̄ frequētissime id ip̄m
facitātū sit a nr̄is doctorib⁹. q̄ Thomā Bānū a positōib⁹ m̄gr̄i

sui venerabil' Alberti (quas tñ salua fide cōplecti potuisset imo in
hodiernū vsq; diem in scholis a doctissimis p̄fessas videmus ad
alias op̄niones defecisse Qd̄ itidē de Joanne Scoto ꝛ Carronē
suū p̄ceptorē liq̄do p̄ Superiorib; etiā secul' Hilariū Hieronym'
rursū Hieronymū Augustin' ꝛ absq; simulatōe redarguit, me
lius ē enī ab op̄rio amico q̄ sancta dissentire f̄itate q̄ Alterū qd̄ in
q̄stione a nō nullis vertit est Propter qd̄ Aristoteles p̄hiam suā tā
duro sub stylo trāsmisit ad posteros. Ad qd̄ due assignantur rōnes
Priz. Ne Antiq; ꝛtra q̄s Aristo. igenij acumine p̄hat' est acer/
rimo q̄rele sumeret occasione se plus canoris musicis aut exultati
ōrōne p̄uictos q̄ vera ꝛ efficaci demōstrat̄e Videm' palam exper/
tissimos Oratores flumine orōnis copiosissimo spumantibus ver/
bis inuicē descuire. sicq; causas suā colorib; illustrare ꝛ fucare r̄hero
ricis. vt cui debetur palma iudicatu sit v' ab eruditissimis Difficillī
mū. q̄s orō inter Demosthenē et Echynē inter Liceronē ꝛ Salu/
stū Carronē ꝛ Leliū Pogii ꝛ Laureciū aliōsq; inumeros tā eth
nicos q̄ eccl̄asticos horisico inectinaz fulmie digladiates non affe
ctaram sed iustā erucit̄e sentētia. adeo herc'le orōnis pōpa et clau
sularū mullēdine hūanū sonitū aim Propter qd̄ etiā in idrociūli
Lefarea Jura certas sub regulas ꝛ p̄stitutōes (q̄b; hodie iudicat)
multo sūdore sunt r̄ducta Ne posthac op' foret Oratores r̄herori
co spū afflato p̄ apullosat̄ se q̄ pedalia p̄ba tāto orōnis strepitu ꝛ
p̄trouersiol' viasim stridere. qd̄ minime viro cōuenit ch̄iano Nec
quisq; suspicet Aristotelē hac insigni eloquētia non grāditer calluisse
Est in p̄mises' Rhetorica tā honesta tā florida tā copiosa orōne de
scripta. q̄ adeo graphice clausul' finit̄ iterp̄ūctisq; cedit vt i arce p̄ri
tetur eloquētie stetit' Testis adē magn' Licerō ad p̄ncipiū noue
Rhetorices q̄ n̄ Aristo. arti oratorie plūma adiūmea atq; oma/
mēta s̄bministrat atq; trib; in ḡnib; rez p̄sari r̄heroris officū ape/
ruit demōstrat̄. deliberatio ꝛ iudiciali Et i dialogo ad Hortē
stū sic ait Aristo. flumē oratōis aureū effudit Nouerat isdemū offi
cium potē q̄uo ea q̄ gesta sunt vere in aliquas species obliquis fi
guratōib; cū decore aliq; cōuersa honeste ꝛ iucūdit̄ traduci debeāt
Quid multa. hūc sic emgritū p̄uicoz p̄hm A q̄ ceu fonte penni Va
ruz verifluis ora rigātur aquis. Posterior ratio est Ut neq; flagi/
tiosū quāq; neq; homines pigri. qui omnibus bonis artibus indig/
ni sunt imo quozū tabifico sp̄ritu tam diuinū p̄aminatur bonum
hanc venerandam apprehenderent philosophiam. que solūm vir/
tutis est merces. sudoris comes. socia ieiuniorū non saturitatis. cō
tinentie nō luxurie Illud reuera non paucos a terendis p̄sie limi/
nib; deteruit. q̄ vel ad voluptificas elūbelq; fabulas vel v̄tosaria
eloq̄ntiā aut alio sese diuertētes. liuore quodaz Aristotelē v' male

dicunt vel nota mendaciter inuolantur. Hi ex illiusmodi sunt gregege
cuius unicum solatium est contractis rugatisque naribus doctos carpe
pueros terrere. et in agulis garrere tenebrosis. Et iter gloriosos pu
dentesque viros clarissimorum doctissimorumque hominum virtus et scien
tia populare vincit infamiam.

¶ Ultimo loco determinandum restat. Cur Aristoteles tam dispa
rem habeat modum loquendi quod a quibusdam vel expertis eius volu
mina transcurretibus taxetur quod a seipso dissidere. Ad quod forte
non erit multum difficile respondere si modo sciuerimus qua rati
one hic philosophus sit peripateticus princeps appellatus. Peripateo quod
dem grece apud Latinos sonat in ambulo seu deambulo. Inde pe
ripateticus quasi deambulans Aristotelis namque in tradenda philo
sophia consuetudinis erat aliorum philosophorum libros accurate peram
bulare. ut sic erratis antiquorum quibus tamen gratias dicitur. com
pabili pene veritatis ardore citra cuiusvis iniurias radicatus euul
sis. vera et firmis vallata demonstratibus adduceret philosophi
am. qui certe philosophandi ritus ab omnibus peripatetice doctri
ne professoribus in hunc usque diem obseruatus est studioissime. (Non
ad quietem coniectantibus eum longis ambulacris spatando semper
docuisse. Dicitur peripatetici nomen sortitum esse. Proinde loquendi
morem sepe numero ceteris philosophis seruat communem (siquidem in Lo
picis idem ait loquendum est ut plures) quod ad locum se offerat ubi
necessarium sit illum docere et saniores educere. quod non ab omnibus acce
ptus quosdam in magna impiegit errores. copiosos vero ad deum
concitauit Aristotelem a seipso quodque discrepare. et reuocatum ad au
ras philosophie sue in publico magistrorum consessu ipse delatantibus neque
tutamenta prestare. quod quod temerarium quod arrogans quod denique stultum sit
proclamare. haud indiscussum preterire. si huic disceptatiuncule con
cessa fuerit enagandi licentia. ostendere profecto quod philosophia populi efficac
ter possent concludere quod nusquam in philosophia Aristotelis quod non seculi natu
ra quod studio fuit philosophia ageret radices. Et de his quidem obiter adie
ctis plusquam dignum sit imoratus est sermo.

¶ Habes ingenue lector Aristotelem philosophorum monarche cum aliis
alijs famigeratas magis Autorum sententias imitatum dig
nas. cum eiusdem scie vite et moribus ex temporali Comedatiuncu
la (que coccinmis Poeta Vermannus Buschius aliquot
libris heroice. ut a quodam audiu. celebratum ire conce
pit) saltem licet strictius ex ca didissima illi philosophia in hunc
fasciculum sporatas. Necnon suauissimis odoribus spari
sim quibus ubi ad faciliorem intellectum adducere purabatur
pigmentatas. qua secreta philosophie mysteria ad lucidiorē ad
discendum traducuntur intelligentiam.

Carmen de operosa virtute.

QUoniam Deus magnum fabricaret orbem

Et polos alto sinuaret arcu

Iussit æterna rutilare pulchrum

Lampadesolem.

Iussit et lunam dubia micantem

Luce sublimes agitare currus

Et per obscuras aliena ferre

Lumina noctes.

Aureis celum variauit astris.

Que per ingentes reuoluta gyros.

Fata disperant. humilisque terre.

Regna gubernant.

Aeris tractus auium canoris

Cantibus. terras nemozum virenti.

Fronde. diuersis decorauit altum.

Piscibus equor.

Tunc ad argutos philomena cantus

Buttur aptauit. didicitque voces

Pisthacus nostras. nituit superbo.

Tergore pano.

Barbaram citrum precidit Atlas

Ida funebrem peperit cypressum

Pelion quercus Solyme tulerunt.

Ballama sylue

Et tagus fuluo nociturus auro

Fluxit. et Troesi viridem per oram

Lydius cursu properant. Vernus.

Inuidioso

Tunc per humentes pelagi meatus

Squammea cinctus populi cæteris

Post suum fluctus equitauit altos

Prothea delphin.

Sic Deus celi maris atque terre

Fecit ornatum. tamen ad decorem

Mentis humane magis applicauit

Artis acumen.

Mens enim summo nimium parenti.

Chara. pro vite sapienter acte

Premio. mundi fuit in beatum

Limen itura.

Dumq; ei calcem dare singularera
Logitat pulchris Areten capillis
Forte prospexit spaciola solam
Ire per arua
Namq; flammantis meditant Olympi
Lumen ⁊ curfus Arete volantes.
Nomen aprabat numerumq; claris
Addidit astris
Jam maris fluxum tumidosq; fluctus
Nozat. ⁊ quare tremebunda tellus
Fluctuet. quare iaculetur aer
Nubilus ignes.
Nozat ⁊ linguas hominumq; mores
Et quibus falli solet ⁊ refelli.
Veritas tecto male nota yltu
Nozat dentes
Fecerat nostre documenta vite
Et quibus celi pereremus arcem
Sortis humane miserata casum
fecerat artes
Hanc Deus menti comitem ducemq;
fecit. vt casus patienter omnes
serret. ⁊ nullo scelerum tumultu.
Deiceretur.
Ipsa nos duos vocat in labores.
Nec dies nobis sunt ociosos.
Hoc ait nostros petuisse celum.
Calle parentes

Mermannii Buschij Monasteriensi Oda Lyrica. de Virtute

Ipsa cum solus varios retracto
Exitus vite studiumq; nostre.
Dispar. ⁊ curas sibi dissidentes
Lassaq; vota.
Rideo partos hominum triumphos
Regium nomen. nitidamq; rubri.
Littoris concham. tyrioq; pictas
Munice vestes
Rideo quicquid legit Astur auri
Fertiles campos lybie Sabei
Pulueris fumos. Solymiq; munus
Ballama regni

Rideo merces alio petitas.
Sole. rustratis cupide carinis
Et per ignoti sinuosa vectas
Littora ponti.

Rideo thermas. celebres et arcus
Porticus. specula. natationes
Littreos oibes. niteoq; ductas
Marmore villas

Rideo lusus. hilaresq; mensas
Et puellarum fragilen decorent
Plectra. concentus. coreas. rosarum
Sutile tertum

Rideo luxum babiloniorum
Indie regum. Sybariticos. et
Persicos miroz nihil apparatus
Deliciasq;.

Rideo lauti patinas Apici
Prandia Antoni. simul et vitelli
Prodigos mores. epulasq; Martis
Pont. fieri q;.

Mutat et carpit malefida fors hec
Sandia et quedam minuit senectus
Integer sanguis. bona forma. cedunt
Omnia morti

Sola non languet studiosa virtus
Omnibus gemmis. opibusq; maior
Vivit. et nunq; deus recolecit
Artis honeste.

¶ Tetrastrychon bap. mā. de formoso et studioso
Juncta venustati probitas iuuenilis in auro
Landida purpureis lilia mixta rosis
Additus in calatho violis amarantibus eburno
Et cum purpureo mē. lica mala croco.

¶ Et tantū de Aristotelis et aliorū quorundā Philosophorū autoritatibus
cum alijs plerisq; in hoc opusculo cōtēntis Impressum est. in pub
lica Calchographia Liberozū bone memorie Henrici Quentel.
Anno redemptionis quarto supra Millestimū quingentesimū.
in professo Laurentij martyns.

